

GENERALUL PAUL TEODORESCU ÎN JURNALUL LUI VICTOR SLĂVESCU (1939)

Dr. Alin SPĂNU'

Anul 1939 a debutat cu apariția unor zvonuri privind intrarea lui Victor Slăvescu, finanțist, președintele Societății Naționale Creditul Industrial și profesor la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, în guvern. Acesta are o discuție cu Mitiță Constantinescu, guvernatorul Băncii Naționale a României (BNR), la 10 ianuarie 1939, care se dovedește „destul de rău dispus și destul de casant în răspunsuri”². Slăvescu îi pune proasta dispoziție pe seama viitoarei lui intrări în guvern. La plecare îl întâlnește în anticameră pe prietenul său, generalul Paul Teodorescu³, ministrul Aerului și Marinei, care îl întreabă despre... intrarea în executiv. Îi oferă un răspuns evaziv – posibil, dar nu sigur –, apoi notează: „Are aer foarte încântat. Sincer? Mă îndoiesc”⁴. La 12 ianuarie 1939 cei doi se revăd în biroul ministerial al lui Teodorescu. Discuțiile sunt axate pe numirea lui Slăvescu în guvern, însă acesta îl creionează ca nesincer și fals: „Dacă nu mă înșel, ca impresie, nu era prea încântat în adâncul sufletului, deși spunea că da, căci îmi spunea că se înțelege bine cu Iacobici (pe care îl lăuda) și cu Ciupercă. Se plângea că toate planurile nu fac nici un ban, dacă nu sunt bani. Mi-a vorbit despre o serie întreagă de lucruri mărunte; i-am combătut ideea cu portul Tașaul. Despărțire bună. Cred că prietenia noastră este mai superficială decât se putea crede”⁵.

Numirea lui Slăvescu ca ministru al Înzestrării Armatei se produce la 1 februarie 1939, după ce la ora 19,15 depune jurământul la Palatul Regal alături de ceilalți colegi de cabinet. Unul dintre colegi este generalul Teodorescu cu care, după depunerea jurământului în fața regelui Carol al II-lea, a plecat la Patriarhie „unde ne-am înscris în registru”⁶, premierul Miron Cristea fiind bolnav. Pe drum cei doi au comentat „cu tot regretul”⁷ plecarea din guvern a generalilor Iacobici și Ciupercă, considerați competenți și de bună credință. Atmosfera l-a copleșit pe noul ministru al Înzestrării, care a notat în jurnal: „Astăzi sunt exact patru ani de când am ieșit din guvernul Tătărescu și acum intru în guvernul Patriarhului Miron. Felicitări, telefoane etc. eu am inima strânsă de îngrijorare în fața marilor mele răspunderi. Ce îmi rezervă Dumnezeu?”⁸. A doua zi cei doi se reîntâlnesc la ora 19 la locuința lui Slăvescu și discută „despre colaborarea noastră”⁹. Alte „probleme curente”¹⁰ sunt abordate în aceeași formulă la 12 februarie 1939.

Principala problemă a zilei o constituia producția și achiziția de armament și echipamente militare. Pe acest palier existau atât necesități pentru fiecare categorie de forță armată, cât și interese ale unor producători (români sau străini) și intermediari de a vinde arme sau obiecte conexe de calitate diferite. La 16 februarie 1939 are loc o ședință de lucru la sediul Marelui Stat Major prezidată de Armand Călinescu, vicepremier, ministru de Interne și ministru ad-interim la Apărare, unde Slăvescu prezintă un plan de înzestrare militară „care cred că impresionează”¹¹. La rândul său, ministrul Aerului și Marinei se dovedește „bine și clar în expunere”¹², în raport cu generalul Florea Țenescu¹³, șeful Marelui Stat Major, considerat „foarte rezervat”¹⁴. Cei de față au decis înființarea Corpului tehnic militar și întâlniri săptămânale cu experți militari în domeniul apărării.

Noul ministru al Înzestrării Armatei este chemat în audiență la rege, la 22 februarie 1939. Nu apucă să intre, căci „trece înaintea mea general Paul Teodorescu”¹⁵, astfel că întâlnirea se decalază cu o oră. În

fine, intră și explică monarhului avantajele unei comenzi de armament din Cehoslovacia. Același subiect este dezbătut două zile mai târziu într-o consfătuire ministerială prezidată de rege. Pe fondul necesităților armatei române a început o avalanșă de propuneri din partea furnizorilor, care ajung să negocieze cu Slăvescu. „Scene penibile – foști ofițeri generali în chip de samsari. O impresie dureroasă, descurajatoare”¹⁶, notează cu amărăciune ministrul Înzestrării. Încearcă să armonizeze asperitățile prin socializare și invită la dejun (25 februarie 1939) pe amicul Paul Teodorescu, dl și dna general Paraschiv, dl și dna contraamiral Gheorghiu.

O întâlnire întâmplătoare cu ministrul Aerului și Marinei are loc la 2 martie 1939 la societatea Concordia din Ploiești. Fiecare demnitar este însoțit de un staff și sunt primiți de o delegație locală în frunte cu generalul Baliff¹⁷. „Impresie bună”¹⁸ – scrie apoi laconic ministrul. Discuții pe aceeași temă a achizițiilor au loc a doua zi la Marele Stat Major, subiectul fiind problema încălțăminte și „urgenta de a intra în angajări ale planului de înzestrare”¹⁹. Tot în același loc are loc o „lungă ședință”²⁰ (10 martie 1939) legată de apărarea națională, în speță de corelarea înzestrării cu programul financiar. La final se decide ca statul român să solicite o nouă comandă de armament în Cehoslovacia. Peste câteva zile această țară dispare de pe hartă, fiind împărțită între Slovacia independentă, Ungaria și Germania. Dispariția unui aliat a impus convocarea unui Consiliu de Coroană (17 martie 1939²¹), în care regele se arată „destul de emoționat”²². Cu acest prilej, Nicolae Iorga a afirmat că „un popor care se supune și nu știe să se apere este destinat să se șteargă din istorie”²³. La finalul Consiliului regele îi reține pe Armand Călinescu, Victor Slăvescu, generalii Paul Teodorescu și Florea Țenescu pentru a discuta despre cedarea echipamentului de artilerie francez „aflat în depozit”²⁴ către România. Seara, Slăvescu îl convoacă pe colonelul Delhamme, atașatul militar al Franței la București, și îi pune în vedere solicitarea monarhului. O nouă discuție cu regele și cu aceiași demnitari

are loc în ziua următoare (18 martie 1939), iar după-amiază, împreună cu Armand Călinescu și Paul Teodorescu, vizionează un film de propagandă. O nouă reuniune în format restrâns (21 martie 1939) dezbate pregătirea mobilizării și înzestrarea armatei. Ulterior, premierul, ministrul Aerului și Marinei și memorialistul merg la Mitiță Constantinescu, unde stabilesc „definitiv cifra bugetară a Înzestrării Armatei”²⁵.

La 26 martie 1939 Paul Teodorescu vine la omologul său de la Înzestrarea Armatei pentru a discuta „diferite chestiuni financiare comune în legătură cu aplicarea planului de înzestrare a armatei”²⁶. Trei zile după aceea cei doi se revăd la Ministerul Apărării într-o conferință solicitată de Armand Călinescu „pentru a vedea ce se poate comanda, în ordinea de urgență, din străinătate (Germania, Anglia etc.)”²⁷. În prima zi de Paști (9 aprilie 1939) Slăvescu merge la moșia sa de la Cotești împreună cu Teodorescu și sora acestuia. La întoarcere, în tren, are drept companion pe arhiepiscopul Pocitan de la Patriarhie, care îi dezvăluie amănunte din culisele de la vârful Bisericii. „Sunt mai răi oameni decât noi, laicii”²⁸, scrie cu tristețe memorialistul.

O conferință militară prezidată de rege are loc la 24 aprilie 1939, unde se dezbate, „în special nevoile aviației, cu expunerea destul de ezitantă a lui Paul Teodorescu”²⁹. O propunere poloneză oferă României tunuri antitanc Bofors (37 mm) cu tot cu cedarea licenței, iar Slăvescu este autorizat să deschidă negocierile. În schimb, propunerea britanică face o „impresie destul de mediocră”³⁰, deoarece ofereau material de aviație depășit, tunuri antitanc din Primul Război Mondial și alte echipamente scoase din uz printr-un credit de 5 milioane de lire sterline pe 20 de ani cu o dobândă de 5-6%. „Slabă ofertă față de importanța țării”³¹, oftează ministrul Înzestrării.

În pregătirea manifestării de Ziua Națională

– 10 Mai – Victor Slăvescu își reia antrenamentul de călărie la manejul de la Școala de Artilerie. Nu fără mirare îi întâlnește acolo, la 2 mai 1939, pe premierul Călinescu și amicul Teodorescu, care se pregăteau pentru același eveniment.

În ziua de 10 Mai 1939 sunt invitați la dejun la Palat împreună cu șeful guvernului, Generalii Teodorescu, Gheorghe Mihail³², Florea Țenescu și comandanții marilor unități care au defilat în fața regelui. A doua zi o delegație interministerială întrunită la Ministerul Înzestrării decide construcția de cazărmi la granița de vest, în valoare de aproape 500 de milioane de lei. Din nou la rege (19 mai 1939) pentru a stabili comenzi „masive”³³ de artilerie (tunuri de 100, 150, 210 și 240 mm de la Skoda) și armament de infanterie în valoare de 4-5 miliarde de lei. În după-amiază aceleiași zile Slăvescu oferă un dineu în cinstea ambasadorului Poloniei la București, Roger Raczynski, unde sunt invitați mai mulți miniștri, inclusiv Teodorescu.

Aceeași activitate intensă în favoarea armatei are loc în seara zilei de 26 mai 1939, unde „hotărâm mari comenzi”³⁴ în Anglia, Cehia, Italia și Polonia. La 2 iunie 1939, la Marele Stat Major, Comitetul materialelor de război a luat decizia de a achiziționa tunuri Breda (47 mm) și artilerie „de mare bătaie”³⁵. Peste trei zile generalul Nicolae Samsonovici³⁶, fost șef al Marelui Stat Major, solicită o comandă de care de luptă R35 în calitate de președinte al Fabricii franco-române din Brăila. Tot atunci ministrul primește de la Teodorescu „scrisoarea prin care mi se comunică că am fost decorat cu medalia Aeronautică cl. III-a, împreună cu alți membri ai guvernului”³⁷. Decorația îi este înmănată la 6 iunie 1939 la aeroportul Băneasa, cu ocazia serbării Zilei Aviației.

Slăvescu pleacă din Capitală la Galați (13 iunie 1939), unde doarme „mizerabil”³⁸ la Hotel Palas. În ziua următoare, împreună cu Teodorescu și alți membri ai guvernului,

il întâmpină pe Carol al II-lea, care a sosit pentru botezul navei puitoare de mine „Amiral Murgescu”. Se vizitează apoi noul bric „Mircea”, cu care se navighează până la Palatul Navigației, de unde se admiră defilarea vaselor de Dunăre (două distrugătoare și patru monitoare). Executivul se transbordează pe nava „Regele Carol II” unde este servit dejunul. Ca fapt divers, la masă sunt invitați urmașii amiralului Murgescu, între care și o doamnă „fostă doamna general Mircescu”³⁹.

Altă întrunire a Delegației interministeriale – Armand Călinescu, Paul Teodorescu, Mitiță Constantinescu, Gheorghe Mihail și Victor Slăvescu (23 iunie 1939) – se soldează cu stabilirea plafonului financiar 1939/1940 la 15 miliarde de lei, cu 6 miliarde peste ce era prevăzut inițial în buget.

În calitate de senator, Slăvescu trebuia să asiste la discuțiile parlamentare pe teme militare. La 26 iunie 1939 generalul Ion Sichițiu, fost comandant al Forțelor Aeriene (1930-1935) și șef al Marelui Stat Major (februarie-noiembrie 1937) „face oarecari considerațiuni asupra înzestrării armatei, lăsând să se înțeleagă oarecare îndoială asupra pregătirii oștirii”⁴⁰. Simte că e cazul să intervină și urcă la tribună pentru a spune că „pregătirea materială a oștirii este la înălțimea pregătirii ei sufletești”⁴¹ și, ulterior, premierul va oferi pe larg explicațiile necesare. Discursul este primit cu aprobări și aplauze de aderenții guvernului.

Prima zi din luna iulie 1939 aduce o nouă participare comună cu ministrul Aerului și Marinei la Târgoviște, cu ocazia înaintării la gradul de sublocotenent a absolvenților din școlile militare. Manifestarea este onorată de participarea regelui, iar la întoarcerea în Capitală cei doi miniștri vorbesc „chestiuni militare”⁴². Peste trei zile se încheie discuțiile cu italienii pentru achiziția tunului antitanc Breda, din care se comandă 250 de bucăți.

Ministrul Înzestrării începe să efectueze inspecții la mari unități și unități pentru a vedea personal situația armamentului, instrucția și comandanții. Prima destinație este Dobrogea (10 iulie 1939), unde este întâmpinat de generalul Nicolae Macici, comandantul Diviziei 9 Infanterie („impresie mediocră ca inteligență și spirit de comprehensiune”⁴³), cu care se deplasează în Cadrilater. În Bazargic inspectează un divizion din Regimentul 18 Artilerie („ofițeri sălbăticiți, colonelul calm și sigur de el”⁴⁴), Regimentul 12 Roșiori comandat de colonelul Bossie („impresie mediocră”⁴⁵) și Regimentul 40 Infanterie (colonel Pârvu – „bună impresie”⁴⁶), iar în Silistra Regimentul 36 Infanterie (colonel Basta – „slab așezat”⁴⁷). Revine peste o săptămână și alături de generalul Macici și inginerul Chiriac vizitează stadiul lucrărilor de la portul Tașaul, apoi Regimentele 13 Artilerie, 18 Artilerie și 34 Infanterie, care îi oferă o „impresie bună”⁴⁸.

Revenit la minister finalizează contracte de achiziții cu firmele Skoda Zbrojwska și Breda, pe care le duce personal la semnat la Armand Călinescu (19 iulie 1939). În cadrul unei audiențe la rege, împreună cu premierul și generalii Mihail și Țenescu (24 iulie 1939), se discută același subiect al înzestrării. Țenescu afirmă că „stăm bine ca îmbrăcăminte, dar slab la încălțăminte”⁴⁹ și pledează pentru o armată de 32 de divizii. Carol al II-lea ascultă, analizează și se declară de acord cu unități puține, dar bine înzestrate.

Slăvescu continuă inspecția unor unități militare din diferite garnizoane și remedierea deficiențelor. În perioada 31 iulie-1 august 1939 merge în Focșani (Divizia 6 Infanterie, Regimentul 5 Artilerie Grea, Regimentul 11 Artilerie, Divizionul 2 Artilerie Călărească, Regimentul 10 „Putna”) și Roman (Arsenalul, Regimentele 8 Artilerie, 1 Artilerie Gardă, 24 Artilerie, 14 Infanterie și 12 Călărași).

În privința carului de luptă francez R35 i se aduc „informațiuni rele”⁵⁰ din Paris. Deși s-au comandat 150 de bucăți care să fie asamblate la fabrica Franco-Română din Brăila, francezii au acceptat să vândă doar 50 de bucăți imediat și cu plata pe loc, iar restul de 100 de bucăți ulterior, dar fără nici o implicare românească. Pe de altă parte, armata franceză „va părăsi acest car, pe care-l va înlocui cu altul mai bun”⁵¹, așa că reticența lor privind asamblarea în România nu era explicabilă. Nici britanicii nu erau mai darnici cu aliații lor români, dovedindu-se „foarte negustori. Mari greutateți”⁵². Împreună cu premierul, Slăvescu vizitează la 8 august 1939 fabricile de armament Concordia, Mărgineanca, Costinescu, Voina, Metrom și Tohani.

La 14 august 1939, într-o audiență comună la rege (cu Călinescu, generalii Mihail și Țenescu) îi prezintă un raport asupra înzestrării armatei, în care „se găsesc și lipsuri, dar și frumos progres”⁵³. De Ziua Marinei tot executivul este la Constanța, urcă pe yachtul regal

„Luceafărul” asistă la serviciul religios, apoi se trece pe vasul de război „Regina Maria”, unde sunt decorați cu medalia Maritimă.

Interesant este că la 21 august 1939 Slăvescu află „de pactul de neagresiune ce se pregătește între Rusia și Germania”⁵⁴. Păcat că memorialistul nu oferă sursa informației, ceea ce ar fi fost extrem de interesant pentru cercetarea istorică prezentă.

Victor Slăvescu

Discută împreună cu amicul Teodorescu și liderii artileriei antiaeriene (21 august 1939), ocazie cu care se constată „lipsuri și lipsa de legătură între servicii”⁵⁵. Cei doi prieteni iau cina împreună la „Capșa” în ultima zi a lunii, un bun prilej pentru a aborda chestiuni curente. La jumătatea lunii septembrie 1939 au o convorbire telefonică pe tema fabricilor pentru măștile de gaze. Ministrul Aerului și Marinei s-a dovedit „destul de arțagos la telefon, ceea ce m-a făcut să evit prelungirea conversației”⁵⁶ – a scris Slăvescu. Câteva ore mai târziu Teodorescu vine personal la Ministerul Înzestrării Armatei pentru a discuta „amplasamentul”⁵⁷ unei noi fabrici de mitraliere pe Troțuș. Ulterior se va renunța la Valea Troțușului și se vor lua în calcul Câmpulung, Pietroșița sau Valea Buzăului.

Evoluția efervescentă a evenimentelor din jurul României tensionează starea de spirit și la guvernanți și la guvernați. Atacul Germaniei asupra Poloniei (1 septembrie 1939) creează o stare de șoc, însă tensiunea crește după ce URSS face același gest de agresiune militară (17 septembrie 1939). Finanțistul notează franc: „Suntem toți sub influența acestei știri năucitoare”⁵⁸. La 21 septembrie 1939 premierul Armand Călinescu este asasinat de legionari. „Ciuruit de gloanțele gardiștilor, Călinescu cade la postul de onoare și datorie”⁵⁹, scrie amar ministrul Înzeestrării după ce merge la locul atentatului. Noul șef al guvernului, generalul Gheorghe Argeșeanu⁶⁰, este „un adevărat caraghios care crede cu de-a binelea că este prim-ministru”⁶¹. Desconsiderarea premierului militar continuă, Slăvescu considerându-l „ridicol, fără nici o autoritate și făcând propuneri caraghioase. Toți miniștrii râd pe infundate. Se discută «à batons rompus», pare că eram la cafea”⁶². Misiunea generalului Argeșeanu se încheie la 28 septembrie 1939 și este înlocuit cu Constantin Argetoianu⁶³, văzut ca „foarte degajat și stăpân pe el, dar și cu multă bonomie”⁶⁴.

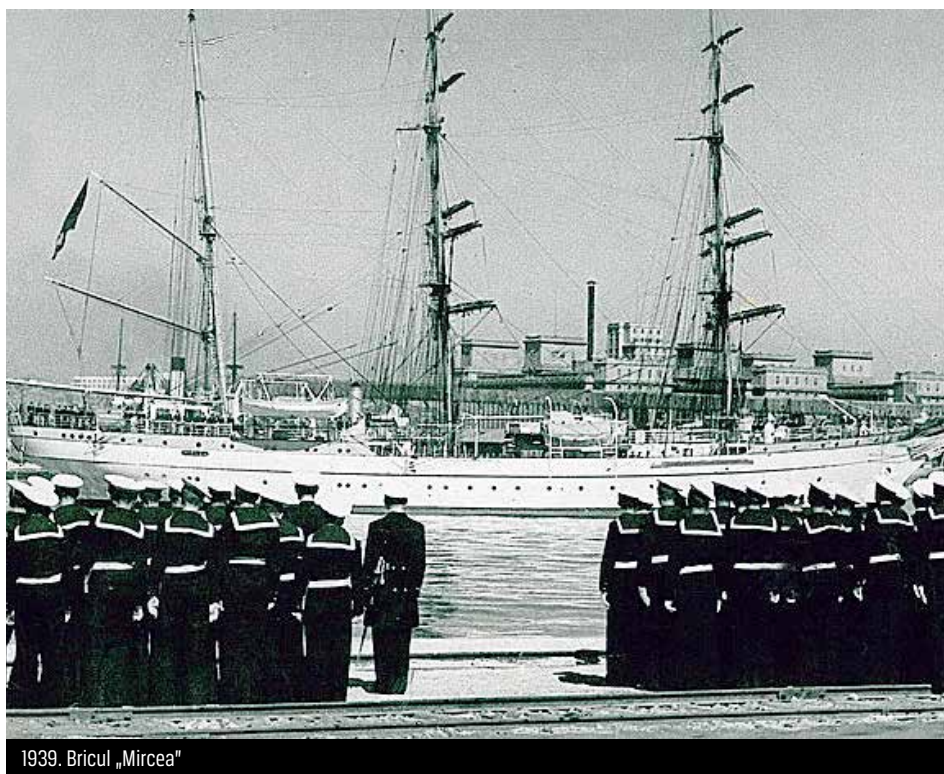
Pe linie profesională se întâlnește cu Karl Clodius, ministrul plenipotențiar al celui de-al III-lea Reich la București și negociator oficial privind cedarea materialului militar polonez capturat de germani către România. În urma discuțiilor Slăvescu afirmă: „Ne dă tot, afară de tunuri antiaeriene și artilerie grea!”⁶⁵, adică exact ceea ce era mai important pentru România. Din nou în inspecție, de data aceasta în Bucovina și nordul Moldovei (7-10 octombrie 1939), unde vizitează Armata 3 (general Ștefan Ionescu), Corpul 10 Armată (general Popescu), Divizia 8 Infanterie, Divizia 7 Infanterie, Divizia 34 Infanterie (general Liteanu - „impresie

bună”⁶⁶), Regimentul 77 Infanterie, Corpul 8 Armată (general Sănătescu - „bună impresie”⁶⁷), Divizia 6 Infanterie, Divizia 5 Infanterie, Corpul 4 Armată (general Dimitriu), Divizia 14 Infanterie. „Armata a făcut mari progrese, dar are încă multe lipsuri”⁶⁸, este concluzia la revenirea în Capitală.

Ministrul Aerului și Marinei este solicitat să intervină și să rezolve problema avioanelor poloneze ale societății LOT aflate în România (12 octombrie 1939). Slăvescu și Teodorescu se revăd la o ședință cu nouă lideri militari

27 octombrie 1939 lui Slăvescu i se aprobă comenzi militare de două miliarde de lei, ceea ce reprezintă un succes după eforturile depuse în această direcție.

O nouă inspecție la Armata 2 în Dobrogea de sud (4-5 noiembrie 1939): Regimentul 12 Roșiori, Divizia 10 Infanterie, Regimentul 23 Infanterie, Regimentul 20 Artilerie („excelentă impresie”⁷⁰), Divizia 9 Infanterie, Regimentul 40 Infanterie și Regimentul 18 Artilerie („foarte bună impresie”⁷¹). Câteva zile mai târziu vizitează Diviziile 26 Infanterie, 27 Infanterie,

1939. Bricul „Mircea”

și câțiva membri ai guvernului (Argetoianu, Gafencu, Mitiță Constantinescu) sub președinția regelui, la palatul Cotroceni. Subiectul îl reprezintă constatările din inspecțiile efectuate la unități și stabilimente industriale militare. La final se constată că „încă sunt mari lipsuri, dar se resimte și o lipsă de bună rânduială”⁶⁹. La întrunirea Delegației interministeriale din

2 Infanterie și 3 Infanterie, întorcându-se cu păreri pozitive despre ce a constatat. Urmează apoi, în perioada următoare, Diviziile 33 Infanterie, 15 Infanterie, 21 Infanterie și 12 Infanterie. Între alte persoane cu care a venit în contact s-a aflat și colonelul G. Teodorescu, prefect de Covurlui și „fratele lui Paul Teodorescu”⁷².

La 6 noiembrie 1939 o ședință cu liderii militari și miniștrii de resort este convocată de rege pe tema noului plan de înzestrare al armatei. Elaborat de Marele Stat Major, planul nu avea etape sau urgențe, așa încât „nu prea poți înțelege rostul multor cerințe”⁷³. Zece zile mai târziu Slăvescu se află la moșia de la Cotești și vizitează Brigada 27 Artilerie cu Regimentele 67 și 68 Artilerie, aflate în zona Focșani, care îi produc o impresie „mediocră”⁷⁴. Revine în Capitală pentru a discuta din nou cu Clodius (20 noiembrie 1939), care oferă 500 de tunuri de câmp franceze de 75 mm și „câteva obuziere”⁷⁵ (toate din Polonia), dar nici o piesă antitanc sau antiaeriană. Impresia este rea, arată neîncrederea Berlinului, însă emisarul promite să insiste în favoarea României. Revine cu vești bune la 27 noiembrie 1939: 500 tunuri antitanc Bofors poloneze cu muniția aferentă, 500 tunuri de câmp franceze (tot de la polonezi) și „ceva tunuri de 20 mm antiaeriene”⁷⁶. Slăvescu este un vulpoi bătrân, care știe că propunerea trebuie concretizată, altfel sunt „mulțumiri și speranțe trecătoare”⁷⁷. Practic, germanii doreau să tergiverseze livrările lor, dar să obțină din România cât mai multe produse necesare mașinii de război aflată în expansiune.

Ministrul Înzestrării este chemat de mareșalul Palatului, Ernest Urdăreanu, la 23 noiembrie 1939, pentru a i se cere... demisia, cu scopul de a-l forța pe Argetoianu să-și părăsească funcția. „Am un simțământ dureros pentru metoda întrebuițată cu aceste demisii luate din indicație. Nu se putea face altfel? După-amiază încep consultările, dar soluția este deja găsită. Să vedem echipa”⁷⁸, scrie fără plăcere memorialistul. Noul cabinet este condus de vechiul Gheorghe Tătărescu, iar după prima discuție impresia este „destul de dezolantă. Tot așa de înfumurat și de plin de el a rămas, din nenorocire și pentru țară, și pentru el”⁷⁹. La depunerea jurământului, când își vede colegii din executiv, Slăvescu îi cataloghează scurt: „cam corabia lui Noe”⁸⁰.

La 6 decembrie 1939 are loc inaugurarea noului local al Școlii Superioare de Război și semicentenarul instituției, la care Slăvescu și Teodorescu și-au adus un aport considerabil. Cu acest prilej, Paul Teodorescu „face frumoase expuneri”⁸¹, iar regele și marele voievod de Alba-Iulia au fost destinși și au apreciat realizarea. A doua zi, împreună cu Tătărescu, generalii Ilcuș, Teodorescu și Țenescu, la sediul Ministerului Apărării Naționale, se discută situația militară și amenințarea din partea URSS. Ilcuș propune să se solicite un corp expediționar anglo-francez care să ne susțină apărarea. Premierul își expune punctul de vedere prezentând situația „și pesimist și optimist”⁸². În

final nimeni n-a înțeles ce trebuie făcut, iar Tătărescu n-a oferit nici o indicație sau sugestie de urmat pe linia securității naționale, ceea ce nu prea a plăcut generalilor. Caracterizarea lui Slăvescu față de șeful său e una fără comentarii: „aceeași impresie de verbiage sec și fals, fără conținut”⁸³, interesat mai degrabă de ceea ce va spune poporul și ce impresii vor produce deciziile sale. Cei doi se revăd peste o săptămână „în chestiunea comenzii de la Cugir”⁸⁴ și abordează sporirea capitalului acestei societăți.

Slăvescu se dovedește a fi un sfânt al muncii, care nu prisosește nici un minut pentru a rezolva probleme în favoarea interesului național. Iată cum a sărbătorit Anul Nou (31 decembrie 1939/1 ianuarie 1940): „La 11,45 noaptea vine din nou [maiorul francez-n.n.] Daru cu unele comunicări ale guvernului francez în chestiunea livrărilor de materiale. Când bate ora 12 eram încă în conversație cu Daru. Început de an nou”⁸⁵. La ora 00,30 se află în gara Băneasa împreună cu Paul Teodorescu și se urcă în vagonul ministerial pentru a ajunge la Constanța, unde trebuia să serbeze intrarea în noul an alături de regele Carol al II-lea la frontiera maritimă. Viitorul este marcat de neliniște printr-o afirmație retorică: „Ce va aduce 1940? Cred că războiul și mari încercări. Poate că, totuși, Dumnezeu ne va avea în paza lui. Doamne ajută!”⁸⁶.

Anul 1939 i-a adus pe cei doi, prin forța împrejurărilor, colegi de guvern. Deși s-au văzut des, la ședințele de guvern sau în delegațiile interministeriale, însemnările despre Paul Teodorescu sunt reduse. Una din cauze o constituie multitudinea de probleme existente la nivelul departamentelor și care trebuiau rezolvate prin multe deplasări în țară. Un alt aspect l-a constituit paradoxul ca într-un singur an țara să aibă cinci premieri: patriarhul Miron Cristea, Armand Călinescu, general Gheorghe Argeșeanu, Constantin Argetoianu și Gheorghe Tătărescu. Discontinuitatea de la vârful executivului nu s-a transmis și miniștrilor, aceștia urmându-și liniile directoare fără sincope. Slăvescu și Teodorescu s-au aflat de aceeași parte a baricadei urmărind să întărească capacitățile militare naționale. Ghinionul a făcut ca unele dintre comenzi (Cehoslovacia, Polonia) să fie anulate sau amânate din cauza unei geopolitici care le-a șters, temporar, de pe harta politică. Eforturile de înzestrare s-au izbit de temporizări ale marilor puteri și tendința intermediarilor de a profita de situația României prin mărirea prețurilor. Anul 1940 va aduce noi valențe în relațiile dintre cei doi, pe fondul unor evoluții interne și externe extrem de efervescente, dar tragice pentru România.

GENERAL PAUL TEODORESCU IN VICTOR SLĂVESCU'S JOURNAL (1939)

Victor Slăvescu, a financier liberal politician, met Paul Teodorescu in 1930, but they became closer in 1937. Teodorescu was the commander of the War Superior School and he wanted to build a new headquarters and Slăvescu had the possibility to provide loans and had connections for obtaining grant. In 1939 Slăvescu is designated the Army's Procurement Minister and Teodorescu is Minister of Air Force and Navy, so the two are working together to purchase arms and equipment for the Romanian Army.

Keywords: Paul Teodorescu, Victor Slăvescu, the Ministry of the Air and the Navy, Ministry of Army's Procurement

NOTE

1 Centrul de Studii Euro-Atlantice, București.

2 Victor Slăvescu, *Note și însemnări zilnice*, vol. II, ediție îngrijită, cuvânt înainte și indice de Georgeta Penelea-Filitti, Editura Enciclopedică, București, 1996, p. 337.

3 Pentru mai multe detalii despre relațiile dintre cei doi, a se consulta: Alin Spănu, *Generalul Paul Teodorescu în jurnalul lui Victor Slăvescu (1937)*, în „Misiunea” nr. 1 (2)/2015, pp. 80-83; idem, *Paul Teodorescu în jurnalul lui Victor Slăvescu (1938)*, în „Misiunea”, nr. 1 (3)/2016, pp. 15-18.

4 Victor Slăvescu, *Note și însemnări zilnice...*, *op. cit.*, p. 337.

5 Ibidem, p. 338.

6 Ibidem, p. 350.

7 Ibidem.

8 Ibidem, p. 349.

9 Ibidem, p. 350.

10 Ibidem, p. 355.

11 Ibidem, p. 356.

12 Ibidem.

13 Florea Țenescu (n. 1 aprilie 1884, Turnu-Măgurele – d. 9 aprilie 1941, București) a absolvit Școala Militară de Ofițeri de Artilerie de la Danzig (1904), Academia Tehnică de la

Charlottenburg (1908) și Școala Superioară de Război (1911).

A fost atașat militar la Sofia (1914-1916), apoi și-a continuat cariera până la gradul de general de corp de armată (1939) și șef al Marelui Stat Major (februarie 1939-august 1940). Mai multe despre viața și activitatea sa, în: Teofil Oroian, Gheorghe Nicolescu (coord.), *Șefii Statului Major General român (1859-2000)*, Editura Europa Nova, București, 2001, pp. 204-215.

14 Victor Slăvescu, *Note și însemnări zilnice...*, *op. cit.*, p. 356.

15 Ibidem, p. 358.

16 Ibidem, p. 360.

17 Generalul Ernest Baliff (n. 22 octombrie 1871, Paris – d. 12 februarie 1941, București) a absolvit Școala Militară de Ofițeri din București (1893), Școala de Aplicație pentru Cavalerie (1902), Școala de Cavalerie de la Samur-Franța (1904) și Școala Superioară de Război (1906), adjutant al regelui Ferdinand și al reginei Maria (1916-1919), general de brigadă (1 septembrie 1917), trecut în rezervă (1 mai 1920), administrator al Domeniilor Coroanei (din 1921), șeful Casei Militare Regale (1927), președintele Fundației „Regele Ferdinand I” (din 1930), mareșal al Curții Regale (august 1936-martie 1937), membru al Consiliului de Coroană (din 30 martie 1938). Pentru mai multe despre viața și activitatea sa, în: Violeta Onișoru, *Aspecte privind activitatea generalului Ernest O. Baliff*, în „Cercetări istorice” (serie nouă) XVIII-XX, 1999-2001, Iași, 2002, pp. 403-410.

18 Victor Slăvescu, *Note și însemnări zilnice...*, *op. cit.*, p. 361.

19 Ibidem, p. 362.

20 Ibidem, p. 364.

21 Mai multe detalii despre desfășurarea Consiliului de Coroană în: Ion Mamina, *Consilii de Coroană*, Editura Enciclopedică, București, 1997, pp. 168-175.

22 Victor Slăvescu, *Note și însemnări zilnice...*, *op. cit.*, p. 367.

23 Ibidem.

24 Ibidem, p. 368.

25 Ibidem, p. 370.

26 Ibidem, p. 371.

27 Ibidem.

28 Ibidem, p. 376.

29 Ibidem, p. 382.

30 Ibidem, pp. 382-383.

31 Ibidem, p. 383.

32 General Gheorghe Mihail (n. 13 martie 1887, Brăila – d. 2 februarie 1982, Sinaia) a absolvit Școala Militară de Ofițeri (1907) și Școala Superioară de Război (1920) ca șef de promoție. A deținut funcțiile de subsecretar de stat la Ministerul Apărării Naționale (februarie-noiembrie 1939), vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (4 iulie-24 august 1940) și șef al Marelui Stat Major (24 august-6 septembrie 1940 și 23 august-12 octombrie 1944). Pe larg despre viața și activitatea sa a se consulta: Teofil Oroian, Gheorghe Nicolescu (coord.), *Șefii Statului Major General român (1859-2000)*, *op. cit.*, pp. 216-222; *Șefii Marelui Stat Major Român 1941-1945. Destine la răscruce* (coord. General-colonel Dumitru Cioflină), Editura Militară, București, 1995, pp. 175-214; Alesandru Dușu, Florica Dobre, *Drama generalilor români (1944-1964)*, Editura Enciclopedică, București, 1997, pp. 183-190.

33 Victor Slăvescu, *Note și însemnări zilnice...*, *op. cit.*, p. 391.

34 Ibidem, p. 393.

35 Ibidem, p. 395.

36 General Nicolae Samsonovici (n. 7 august 1877, Ștefănești, Dorohoi – d. 1950, penitenciarul Sighet) a deținut comanda Marelui Stat Major (26 iunie 1927-11 august 1932 și 11 decembrie 1934-1 februarie 1937) și a Ministerului Apărării Naționale (11 august 1932-9 noiembrie 1933). Pe larg despre viața și activitatea sa a se consulta: Teofil Oroian, Gheorghe Nicolescu (coord.), *Șefii Statului Major General român (1859-2000)*, *op. cit.*, pp. 142-156.

37 Victor Slăvescu, *Note și însemnări zilnice...*, *op. cit.*, p. 396.

38 Ibidem, p. 399.

39 Ibidem, p. 400.

40 Ibidem, p. 403.

41 Ibidem.

42 Ibidem, p. 405.

43 Ibidem, p. 407.

44 Ibidem.

45 Ibidem.

46 Ibidem.

47 Ibidem.

48 Ibidem, p. 409.

49 Ibidem, p. 410.

50 Ibidem, p. 413.

51 Ibidem.

52 Ibidem, p. 414.

53 Ibidem, p. 415.

54 Ibidem, p. 416.

55 Ibidem, p. 417.

56 Ibidem, p. 425.

57 Ibidem, p. 426.

58 Ibidem, p. 427.

59 Ibidem, p. 430.

60 General Gheorghe Argeșeanu (n. 28 februarie 1883, Caracal – d. 26/27 noiembrie 1940, închisoarea Jilava) a fost un militar de carieră care a absolvit Școala Militară de Artilerie și Geniu (1903) și Școala Superioară de Război (1910). A luat parte la Războiul de Întregire (1916-1919) apoi s-a aflat, succesiv, la comanda Regimentelor 2 Călărași (1925-1928), 3 Călărași, Diviziilor 1 și 3 Cavalerie, 11 Infanterie și de Gardă, Corpului 2 Armată (1939, 1940). A fost ministrul apărării în perioada 30 martie-14 octombrie 1938 și prim-ministru în perioada 21-28 septembrie 1939. A fost arestat în septembrie 1940, deus la Jilava și asasinat împreună cu peste 60 de polițiști, jandarmi și magistrați care au acționat represiv contra mișcării legionare.

61 Victor Slăvescu, *Note și însemnări zilnice...*, op. cit., p. 430.

62 Ibidem, p. 432.

63 Dr. Constantin Argetoianu (n. 3 martie 1871, Craiova – d. 6 februarie 1955, închisoarea Sighet), licențiat în drept și litere, doctor în medicină; din 1898 și până în 1913 a activat în diplomație, după care a intrat în Partidul Conservator, fiind ales deputat (1914) și senator. În perioada 1918-1940 a deținut mai multe funcții ministeriale, iar între 28 septembrie și 23 noiembrie 1939 a deținut președinția Consiliului de Miniștri. În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial s-a retras în Elveția, după care a revenit în țară pentru a se reangaja în viața politică. A fost arestat de autoritățile comuniste la 5/6 mai 1950 și întemnițat la Sighet.

64 Victor Slăvescu, *Note și însemnări zilnice...*, op. cit., p. 435.

65 Ibidem, p. 433.

66 Ibidem, p. 439.

67 Ibidem.

68 Ibidem.

69 Ibidem, p. 441.

70 Ibidem, p. 446.

71 Ibidem.

72 Ibidem, p. 448.

73 Ibidem, p. 446.

74 Ibidem, p. 450.

75 Ibidem, p. 451.

76 Ibidem, p. 456.

77 Ibidem.

78 Ibidem, p. 452.

79 Ibidem, p. 453.

80 Ibidem, p. 454.

81 Ibidem, p. 461.

82 Ibidem, p. 462.

83 Ibidem, p. 464.

84 Ibidem, p. 465.

85 Ibidem, p. 472.

86 Ibidem.